

Preken i Fjellhamar kirke 28. Juni 2009

4. s. e. pinse

Kapellan Elisabeth Lund

Det står skrevet hos evangelisten Lukas I det 15. Kapittel:

Tollerne og synderne holdt seg nær til Jesus for å høre ham. Fariseerne og de skriftlærde ble forarget over dette og sa:

«Denne mannen tar imot syndere og spiser sammen med dem.»

Da fortalte han dem denne lignelsen: «Dersom en av dere eier hundre sauer og mister én av dem, lar han ikke da de nittini være igjen ute i marken og leter etter den som er kommet bort, til han finner den? Og når han finner den, blir han glad og legger den på skuldrene sine.

Straks han kommer hjem, kaller han sammen venner og naboer og sier: 'Gled dere med meg, for jeg har funnet igjen den sauen som var kommet bort.'

Jeg sier dere: På samme måte blir det større glede i himmelen over én synder som vender om, enn over nittini rettferdige som ikke trenger omvendelse.

Eller om en kvinne har ti sølvmynter og mister én, tenner hun ikke da en lampe og feier i hele huset og leter nøye til hun finner den?

Og når hun har funnet den, kaller hun sammen venninner og nabokoner og sier: 'Gled dere med meg, for jeg har funnet igjen det pengestykket jeg hadde mistet.'

På samme måte, sier jeg dere, blir det glede blant Guds engler over én synder som vender om.»

Slik lyder Herrens ord.

Jesus forteller to historier om å miste, å lete og å finne.

Det er tre sider ved livet som vi alle har erfaringer med. De to første har jeg forstått at vi får mer og mer erfaring med når vi blir eldre.

Å miste og å lete. Hvor er brillene mine?

Hvor er buksa mi, hvor er skjorta mi?

Jeg føler igrunn jeg er godt i gang selv med å bruke mye tid på å lete.

I de to historiene Jesus forteller, ser ikke det som har blitt borte ut til å være noe som er helt nødvendig å ha.

Hva betyr en sau, når man har 99 i god behold?

Og hva betyr en mynt når man har ni andre?

Men det er helt klart at den som eier det som har blitt borte, anser det for å være veldig viktig. Det er noe verdifullt for den som eier det.

Gjeteren, han som eier sauene, må ha vært en mann som virkelig var glad i dyra sine. Og jeg kan se for meg hvordan han samler dem rundt seg og teller dem, teller en gang til og enda en gang, og hvordan han føler seg når han oppdager at en av dem er borte. For ham er det noe vesentlig som mangler. Noe han bare må finne igjen.

Dama med myntene har mista en sølvmynt. I den greske teksten, står det en drakme. Det er en gresk sølvmynt som hadde ca like stor verdi som en romersk denar. Dvs en dagslønn.

Den er mye verdt, men ikke helt uunnværlig.

Det kan også være at denne mynten er en del av et hodesmykke som gifte kvinner hadde på seg. Et sånt smykke inneholdt nettopp ti sølvmynter, og en sånn mynt ville være mye viktigere enn pengeverdien. Hvis en av dem ble borte er det litt som om vi skulle mista giftingen. Det husker jeg faren min gjorde noen ganger, da jeg var barn. Da ble vi alle satt i gang med å lete overalt, for det var en viktig del av ham.

Når vi mister noe verdifullt, dukker det ofte opp mange sterke følelser.

Både sjokk og sinne, fortvilelse og selvbekredtelse.

Det finnes jo også mange eksempler på foreldre som opplever at barna deres forsvinner.

Det å miste noen må være en grusom opplevelse, og en følelse av å helt miste fotfestet.

Jeg tror kanskje det er noe som ligner på dette, Jesus snakker om. Det ordet som brukes på gresk om å miste, betyr også å bli ruinert, å bli drept, og å dø.

Man har mista noe som gir en opplevelsen av å miste alt.

Vi kan kanskje ikke overføre alle våre følelser på Gud. Men det er helt opplagt at han kjenner på fortvilelse og savn når en av barna hans blir borte fra ham. Hvis ikke hadde han ikke vært en Gud som leter. En som lar 99 sauer være igjen alene i marken for å finne den ene som er borte.

Jesus sier ikke noe om hvem disse 99 er, men jeg tror det kan være fariseerne og de skriftlærde han tenker på. Det er dem han forteller disse historiene til fordi de blir

forarga over at Jesus er sammen med tollere og syndere, og til og med spiser sammen med dem.

Tollere og syndere er en slags samlebetegnelse på mennesker som var utstøtt fra det gode selskap. De levde ikke et moralsk godt nok liv.

Det kunne også brukes om alle som ikke var fariseere, og for fariseerne var det brudd på deres religiøse forpliktelser å omgås åpenbare syndere.

Og det å ha måltid sammen med noen var et sterkt uttrykk for fellesskap og aksept.

Derfor var de veldig sinte på Jesus som opptrådte som en rabbi, en lærer, og uttalte seg med guddommelig myndighet, og samtidig spiste sammen med syndere. Det var uhørt.

Jesus sammenligner fellesskapet med synderne med denne gjeteren som leter etter den bortkomne sau.

De 99 rettferdige får klare seg selv en stund.

Gjeteren løper av gårde og roper og leter etter sau.

Dama med myntene leter også. I et dårlig opplyst rom, med noen små vindusglugger og et jordgulv med tørt siv, leter hun etter en liten mynt. Hun tenner en lampe og feier gulvet og leter nøye gjennom hele huset.

Vi kjenner igjen det samme fra når vi leter. Det kan oppta all vår kapasitet. Vi tenker gjennom alle muligheter for hvor vi bør lete, og vi sjekker de samme stedene flere ganger. I tilfelle. Jo viktigere det vi leter etter er for oss, jo mer intens blir letingen.

Gud leter. Det betyr ikke at han ikke vet hvor vi er, men at han søker å få kontakt med oss. Fellesskap med oss. Vi letes etter, og vi inviteres til å være med å lete. Gud vil gjerne ha alle sine barn hos seg.

Det er derfor han en gang sendte Jesus til jorda for å dø for oss. For å åpne veien til Gud. Og hver og en av oss har så stor verdi for Gud, at om du var det eneste mennesket på jorda, ville Gud likevel sende Jesus.

For Gud er hver og en uendelig viktig.

Det var hundre sauer. Når det er 99 igjen, er det en som mangler. Den bortkomne sau er fortsatt en del av flokken.

Det var ti mynter. Når det er ni igjen er det en som mangler. Det er noe som har kommet bort fra eieren sin, bort fra der det hører til.

Vi har en plass hos ham som har skapt oss, og Gud lengter etter å være nær oss.

Gud søker.

Vi har lett for å tenke at Gud er hos de som har sitt på det tørre, men Gud er en Gud som er ute og leter. Og den som blir funnet, blir båret hjem på skuldrene hans med glede og kjærlighet.

Jeg synes det er en veldig fin innledning på prekenteksten i dag. Der står det: "Tollerne og synderne holdt seg nær til Jesus".

Det var noe tiltrekkende med Jesus for en synder. Alle ble møtt med kjærlighet og respekt. Det å møte Jesus er en opplevelse av å bli funnet. Å bli sett som det vi er, og å bli tatt imot og elska som den vi er.

Når vi endelig finner igjen noe vi har lett lenge etter, kan vi oppleve en enorm glede. Det som har vært borte, får kanskje ekstra stor verdi for oss.

Jeg husker at da jeg var barn, ba jeg til Gud om at jeg skulle finne giftingen til pappa. Og på en ganske spesiell måte tror jeg det var Gud som hjalp meg å finne den en gang. Da ble pappa så glad at han tok med både søstra mi og meg i lekebutikken. Der fikk vi velge oss hver vår sindeydukke med masse klær til. Det var utrolig stort for vi pleide aldri å få leker utom bursdag eller jul. Og jeg tror det kan ha kosta mer enn ringen var verdt.

Når gjeteren finner igjen sauene sine, blir han så glad at han steller istand til fest. Det gjør myntdama også. De vil dele med venner og naboer at de har funnet det de mista. Og festen koster nok mer enn markedsverdien til sauene og mynten. Festen står mer i forhold til hvor verdifullt det som er funnet er for eieren.

Feirer vi når noen nye blir kristne? Eller når noen som har rota seg litt bort kommer tilbake til Jesus igjen?

Gled dere med meg! sier gjeteren og mynteiersken.

Vi må ikke gå glipp av å bli med på den gleden som er i himmelen når vi selv eller andre blir funnet av Jesus.

I dag kan vi si at Jesus har funnet Martin og Markus i dåpen. Der ble de lagt i Guds hender, eller på skulderen til Jesus. De ble hans barn. De fikk Den Hellige Ånd. Gud kom helt nær.

Gled dere med meg!

Snart skal vi ha en slags fest for alle som vil la seg finne. Vi skal feire nattverd sammen. Et festmåltid med Jesus, han som holder måltid med syndere.

Nattverden er for alle døpte som vil ha med Jesus å gjøre.

Og den er spesielt for syndere.

Der kan vi få tilgivelse, og snu, og bli båret på skuldrene til Jesus.

Gled dere!

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet til evighet.